

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discvrsvs XVI. Applicat se Iosep ad Exequendum munus suum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

quo in manu adulteræ relicto, nudus effugerat, stola byssina induitur: Pro fervili nomine regium gestat annulum, pro carcere, & fo-vea in qua captivus fuerat, ascendit imperii currum. Et erit adhuc aliquis qui conqueratur se derelictum à Deo, aut putet Deum illius oblivisci quando tribulationes immittit, cum Deus tunc maximè nos respiciat, & quando minime putamus, omnia in contraria vertat?

Amplius dico. Quis non horreat quando audit virtutem & innocentiam majoris pretii esse in *Aegypto* apud maximè improbos? *Ioseph* à Patriarchis fratribus suis in cisternam projicitur, à *Pharaone* Rege ethnico elevatur in thronum: Illi vincunt innocentem, hic solvit poenae jam damnatum ad mortem. In *Aegypto* inter idololatras meruit coronas, & aureos torques, in *palestina* patria sua, inter concives suos, mille calumnias subiit: Apud barbaros induitur byssina veste, apud *Israelitas* exiit vestibus: Apud improbos adoratur, apud veros Dei cultores vilipenditur, & ejicitur in exilium.

Sic etiam *Magdalena* cum ad *Christi* pedes jaceret poenitens, opprimitur etiam ab Apostolis, qui omnes alios ad se accurrentes consolabantur: Apostoli energumenis aderant ut eos eximerent servitute diaboli, *Magdalenam* vero *Christo* famulantem etiam probi convivæ improbant, adeo ut in isto convivio juxta judicium obmurmurantium præstaret inebriari, quam fundere lacrymas pro peccatis. Nam innocens habebis, si exhauseris calicem, si vero ex amore balsamo caput *Christi* unxeris, clamabunt melius datum illud balsamum fuisset egenis: Adeo mundus virtutem contemnit ut peccatrix Apostolis sit exosa, non cum peccat, sed cum peccata deplorat. Et miramur passim à mundo irrideri virtutem, eosque carpi qui illam profitentur? imo sæpe à parentibus pluri fieri filios qui vel generosè se gerunt in bello, vel astuti ac industrii sunt in mercatura, quam filias quæ se Deo dicarunt?

DISCURSUS XVI.

Applicat se Ioseph ad exequendum munus suum.

AUdivimus modo *Iosephum* à *Pharaone* constitutum proregem *Aegypti*: Nec mora: Egreditur, inquit Scriptura, *Ioseph* ad terram *Aegypti*, & circumvit omnes regiones *Aegypti*, venit fertilitas septem annorum,

rum, & in manipulos redacta segetes congregatae sunt in horrea Aegypti, omnis enim frugum abundantia in singulis urbibus condita est, tantaque fuit abundantia tritici, ut arenae maris coaequaretur.

Inepta videri posset comparatio arenae & tritici, nihil enim illa sterilius, hoc nihil uberius: Quare ergo Scriptura istam abundantiam non potius comparavit aut arborum foliis, aut fluminum guttis? propterea puto collatam littoribus maris, ut disceremus omnem ubertatem, abundantiamque mortalium proximam esse tempestatibus, & obnoxiam: ut enim mare rabiem suam exercet in arenam, fluctusque vomit in littus, quod numquam aut vix ab iis liberum est, sic exagitur calamitatibus prosperitas, quae numquam libera est, vel ab invidia, vel opprobrio, vel calumniis, vel suspitionibus, seu potentiorum, sive aequalium: Nisi velis dicere ubertatem collatam arenae ut moneamur omnem abundantiam terrenorum sterilem esse respectu aeternitatis: Quid enim nobiscum ex iis quibus abundamus in mundo, evehemus in alteram vitam? ergo dum pecunias, aliaque bona colligimus, nihil aliud quam arenam coacervamus, teste *Sapient. cap. 7.* ubi dicit, omne aurum arenam esse exiguum.

Experientia constat inter alia multa nihil gravius esse arena, idcirco cum *Iob* vellet significare gravissimas esse calamitates suas, comparavit illas arenae. Hinc fit ut divitiarum ceteraque bona terrena homines aspirantes ad caelum non sublevent, sed maxime gravent. Patuit hoc in *Abrahamo*, qui cum fuisset aliquando in *Aegypto* moratus, inde exiit, inquit Scriptura *Genes. cap. 13.* *dives valde in possessione auri & argenti: Hieronymus* ex textu *Hebraeo* vertit: *Abraham* gravis erat vehementer; *Aegypti* enim pondere gravabatur, erant quippe divitiarum viro sancto graves instar arenae.

Divitiarum
contemp-
tus.

O divinum hominem! qui quod alii delicias putant, & in hac vita maxime expetendum, ipse gravissimum animae pondus esse sentiebat. Sublimis illa anima, & à Deo illuminata, quae magno affectu ferebatur ad divina, bona terrena, ut divini amoris impedimenta non sine timore fastidioque tractabat, quae videbat nimium à multis amari, & Deo anteponi. Se enim & in vita, & in illis bonis peregrinum agnoscebat, qui subito mortis imperio omnia aliquando esset relicturus. Hinc incredibilis illa cum Deo amicitia, affiduaque familiaris conversatio quam nullae res terrenae impediebant: Hinc jugis omnium virtutum exercitatio, & animi sancti libertas.

bertas, qui potenti velut dominatu appetitiones omnes & affectus contineret, hinc contemptus generosus omnium rerum. Non expectabat ut fluere de manibus opes, aut gravius in dies onere, eoque permolesto pietas animi, & optata quies opprimeretur: modos quarebat sedulo, quibus eas honestissime & in Dei timore expenderet, & de plurimis bene mereretur: Itaque abibat in regias vias ut peregrinos & hospites egenos lætissima ac singulari benevolentia invitaret, quos ducebat in domum, & lautissimè excipiebat. Quin & pomarium instruxerat ac magnificum hortum omnium fructuum genere abundantem, quem patere omnibus cupiebat, & tum gaudio exiliebat magis cum plurimi fuissent usi illis bonis quæ Dei causa, & magno beneficentiæ studio elargiebatur.

Jam in opum usu & copia quisque apud se reputet quo affectu in illas feratur, an cum *Abrahamo* grave onus existimet, atque ita cognoscat an terrenus, an cæli candidatus sit.

At, quæret fortassis insuper aliquis, quare Scriptura, illam rerum abundantiam in *Aegypto* compararit potius arenæ maris quam terræ: rationem puto fuisse quod arena terræ passim nullum habeat periculum, arena vero maris valde multa: Est enim in mari duplex scopulorum genus, unum quod vocatur scopuli, alterum quod vocatur Syrtes, utrumque valde periculosum, sed syrtes passim periculosiores: Scopuli enim cum extent supra aquas, de longe videri possunt, faciliusque vitari à nautis ne navis in illos impingat, dissiliatque in frustra; sed Syrtes latent sub aquis, videri non possunt, hinc fit ut subito, & inadvertenter naves in illas impingant, hæreantque, & fluctibus agitatae, magis magisque subsidant, donec per multas impulsiones diffractæ penitus submerguntur, ac naufragium faciunt.

Syrtes sunt bona terrena, ac præsertim divitiæ, hoc est, sunt quasi colles quidam ex arena compacti, latent sub aquis, ideoque facilius decipiunt, quia non apparent hominibus nisi sub specie splendoris ac felicitatis, ideo tanto periculosiores ad faciendum naufragium, quia homines in illas incidunt priusquam advertant.

Quamvis enim certum sit divitias posse esse, & multis aliquando fuisse & etiamnum sint instrumenta heroicarum virtutum, quando quis illis bene utitur, certum tamen est esse instrumenta multorum peccatorum, quando quis illis abutitur: Per divitias enim periit *Salomon* quia illis abusus est ad omne genus deliciarum ac voluptatum

tum & idololatriam; per divitias periit dives ille in Evangelio, qui sic illis erat affixus ut vix putaret se moriturum: Per illas periit dives epulo, quia illis abusus est ad ebrietatem & gulam & immiseri- cordiam: Per illas periit filius prodigus quia illis abusus est ad luxu- riam: Per illas periit *Sodoma*, quia illis abusa est ad seducendam ju- ventutem ad enormia peccata. Quid plura? numquid de hujusmo- di divitibus dixit *Christus*: *Quam difficile est divitem intrare in regnum celorum?* tam difficile quam camelum transire per foramen acus? Non quod divitiæ malæ sunt aut vilipendendæ, non, sed quia sy- res sunt ubi plurimi fecere naufragium, & occasionem præbent multa mala faciendi, quæ à pauperibus fieri non possunt, quia talem occasionem non habent.

Si hæc non sufficiant ad videnda pericula quæ latent in abun- dantia bonorum terrenorum, audite quid dicat *Ecclesiasticus cap. 31*. Ubi summis laudibus extollit divitem qui non peccavit: *Beatus*, in- quit, *Vir qui inventus est sine macula*: Vocat illum *beatum*, summa laus: sicut enim mos est Scripturæ, dicere *va illis*, quos maledicit, sic solet vocare beatos, quos vult in summo laudare: Sed quare vo- cat illum *virum beatum*? quia *inventus est sine macula*; At unde hæc tanta puritas? quia *post aurum non abiit, nec speravit in pecuniâ & thesau- ris*. Hoc est, non fecit se mancipium divitiarum, nec illas secutus est sicut servus Dominum ut illi in omnibus serviat & obediat: Nec ita spem suam posuit in pecunia & thesauris quasi numquam illis privandus: Narrat hoc ergo scriptura tanquam rem valde mirabi- lem, quod vir ille medias inter divitias vixerit sine macula: Sequi- tur itaq; quod valde magnum periculum sit in divitiis ad animum hominis maculandum: Si enim nullum esset aut parvum, ridiculum esset quod Scriptura hoc narraret tanquam aliquid valde mirabile quod vir ille dives se servasset immaculatum, si nullum erat pericu- lum se maculandi. Hoc clarius explicat Scriptura sequentibus ver- bis: *Potuit, inquit, transgredi & non est transgressus, facere mala, & non fecit*. Si potuit, ergo divitiæ occasionem dant multorum malorum: Tunc exclamat Scriptura: *Quis est hic? & laudabimus eum*. Ubi talem inveniemus? quotusquisque est qui inter abundantiam divitiarum, aliorumque bonorum temporalium vivat sine macula quod si quis talis inveniatur, meretur summas laudes, gloriæque æter- nam, & perfectus est, *fecit enim mirabilia in vita sua*: Si hoc tam mi- rabile est, ergo valde rarum est, imo & miraculum, quot tot ma-
la.

la, torque pericula, quæ divitiæ secum trahunt, illæsus & immaculatus evaserit: Sic quando aliquis è cruenta pugna, unde quaque obfessus ab hostibus evasit incolumis, vel aliquis navi impactus in scopulos, fracta navi, fluctibus obrutus, enatavit ad littus, solemus dicere, miraculum est quod evaserit. Ex illis ergo verbis Scripturæ relatis, clarissimè patet mille esse pericula, mille syrtes in divitiis, quas si quis evadat, miraculum est. Quid ergo opus? audi *Davidem* *Psal. 61.* *Divitiæ,* inquit, *si affluant, nolite cor apponere,* non dicit Propheeta, inquit *Laurentius Justinianus de ligno vite cap. 4.* nolite habere divitias, nolite illas quærere & congregare, sic enim sanctissimos viros, & maximam orbis partem damnaret, sed dicit: *Nolite cor apponere.* Ergo non damnat *David* divitias, inquit *Justinianus,* quibus homo cælum meretur, sed vult ut cor non apponatur.

Quid autem sit cor non apponere explicat *Dionysius Carthusianus* *in Psal. 61.* Hoc est, inquit, voluntatem non inordinatè affigere, non inordinatè amare, retinere, augere, sed illas cum debito labore acquirere, cum timore Domini possidere, sine dolore amittere, æterna bona non negligere.

Pergamus in historia. *Transactis,* inquit Scriptura, *septem ubertatis annis qui fuerant in Ægypto, cæperunt venire septem anni inopia quos prædixerat Ioseph: Et in universo orbe fames prævaluit, in cuncta autem terra Ægypti panis erat.*

Tandem omnis copia finitur: Nulla felicitas quæ semper durat. Aliter accedit felicitati quam pomis vel uvis: Illa dum primum crevere cruda sunt & incocta, si admordeas remordent, & sua amaritie gustui sunt ingrata, sed ubi maturuere, deliciae sunt. Felicitas è contrario, primum blanditur & sapit, paulo post illudit & cruciat. Rosa est, quæ primum folia, deinde spinas producit: Sic adimpleta est prophetia *Iosephi,* dixerat enim *Pharaoni:* *Ubertatis magnitudinem perditura est inopia magnitudo.*

Hoc miror, quod annis septem ubertatis tria tantum egerit *Ioseph,* nempe, lustravit *Ægyptum,* annonam urbibus intulit, duos ex uxore liberos suscepit. Non legirur orasse, non sacrificasse, non jejunasse, nec dicitur filios suos circumcidisse: Ergone *Iosephum* nova dignitas ita abripuit, ac consopivit, ut cælum numquam intueretur nec Dei meminisset? Quis hoc audeat opinari de viro sanctissimo, omnibusque numeris absoluto? quid ergo?

Aio, quod Scriptura tantum narrare voluerit quod *Ioseph* sum-

ma cum diligentia, ac prudentia obierit ea quæ erant sui officii, adeoque & hominibus & Deo, & suæ conscientiæ satisfecerit; hoc sufficit ut dicatur orasse ac jejunasse: Opus enim, vel officium quod nobis à Deo, juxta cujusque statum, impositum est, suo tempore, bene, laudabiliter, seduloque peragere, vim habet orationis atque jejunii, uti alias ostendimus.

Aio 2. Scripturam fortasse alia *Iosephi* opera pia voluisse filere, ut ostenderet ita multos se gerere inter curas sæculares, atque negotia, ut penitus ab illis absorbeantur, & totos dies vix aliud cogitent, Dei cælique immemores.

Hoc in illo summæ prudentiæ fuit, quod aras non crexerit palam, quod sacrificia Deo suo non obtulerit: Hoc enim in extera regione, præsertim in *Ægypto*, non licuisset, quia *Ægyptii* vitulos & boves habebant pro diis & adorabant, quos si *Ioseph* publicè, uti erat mos *Judeorum*, mactasset & obtulisset, contra illum insurrexissent. Sed quis putet illum in suo conclavi non sæpe orasse, aut filios suos non circumcidisse? cum esset verus *Israelita*, & pronepos *Abrahami*? at domi hoc fecit cum uxor se converterat ad veram religionem cum prius ethnica esset.

Interea cum tam valida esset fames per totam *Ægyptum*, clamavit populus, inquit Scriptura, ad *Pharaonem*, alimenta petens: Quibus ille respondit: Ite ad *Ioseph*, & quidquid ipse vobis dixerit, facite.

Per *Ægyptum* passim intelligunt Patres, hunc mundum, qui in hoc maximè similis est *Ægypto*, quod in eo regnet fames tam valida, ut nullum unquam hominum suis bonis potuerit satiari.

Mundus
bona non
satiatur.

Depinxit hanc famem *Christus* sub parabola filii prodigi; Profectus, inquit, ille est in regionem longinquam, hoc est, ad vitam penitus sæcularem longè à Deo, ut illic bonis mundi frueretur, cumque illic esset, & omnia quæ habebat, gulâ, luxuriâ, aliisque mundi deliciis consumpsisset, facta est, inquit *Christus*, in regione illa fames valida, & cum miser adolescens nihil haberet quod comederet, locavit se cuidam villico, qui tradidit illi curam porcorum. Quid hic ageret? nemo illi dabat vel frustum panis, ergo cupiebat, inquit Scriptura, implere ventrem de siliquis quas porci manducabant. Frustra fuit, nam post omnia, audiebatur exclamare: Ego hic fame pereo. Certum est quod *Christus* hac parabola parte aliud nihil voluerit significare quam quod mundi bona numquam hominem possint satiari, adeoque ingentem ubique famem per totum mundum grassari.

Videt

Videte nunc qua ratione hoc ipsum nobis depingat *D. Bernardus* *serm. Ecce nos &c.* Vidi ego, inquit, aliquando quinque viros, quorum primus buccis tumentibus marinam masticabat arenam: Per hunc intelligit *Bernardus* amatorem divitiarum quæ à Scriptura comparantur arenæ. Secundus sulphureo astans lacui, exhalantem teterrimum, foedissimumque gestiebat haurire vaporem. Per hunc intelligit libidinosum. Tertius fornaci incubans vehementer accensæ, micantes scintillas, hiantibus excipere faucibus lætabatur. Per hunc intelligit iracundum, cupidumque vindictæ. Quartus super pinna culum templi residens, levioris auræ spiritum aperto attrahebat ore, & si quo minus influere videretur, flabello sibi ipsi ventum ciebat, ac si totum speraret aërem deglutire. Per hunc intelligit ambitiosum. Quintus denique seorsim cæteros ridebat, ipse quoque ridendus vel maximè. Per hunc intelligit hominem superbum qui seipsum jactat, & laudat. Tandem exclamat. Quid hæc profunt? non sunt isti naturales cibi, famem magis provocant quam extinguunt. Habes hic eleganter famem mundi quasi depictam in tabula; sed magis in particulari exprimamus.

In primis verum est quod ait Philosophus *Seneca*: *Fortuna multis nimium dedit, nec mihi satis, ideo semper plura & plura desiderant, quia numquam sunt saturi.*

Quis unquam vidit quantumcumque divitem, quam diu haberet spem plura lucrandi, qui diceret, satis est? Ille dives in Evangelio, qui tot divitiis abundabat & bonis ut non haberet amplius locum ubi illas reponeret, nimium habebat, non tamen satis, quia longè ampliora desiderabat, majora horrea, majores caveas, majores cistas, dicebat enim se nihil habere, cum omnia haberet, ergo illis omnibus non erat satur.

Nunquid ubique videmus tales homines quotidie? dicunt: *Tantum habeo in terris & fundis, tot ædes in urbe amplissimas, alios eolocavi, tot foris prædia possideo, tot pecunias in cista, tot effectus in Hispania, tot merces in Anglia: Fac computum, quantum habes? fortuna nimium dedit, habesne satis? necdum, pluribus opus est, insanus forem si cursum fortunæ mihi faventis sisterem: Quam recte dixit Ecclesiasticus cap. 5. *Avarus non implebitur pecunia, nam, ut ait Poëta: Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.* Quis fuit unquam ditior in mundo quam *Salomon*? Habebat annuè undecies centena millia, ducenta & octo ducatorum millia, tantamque copiam*

piam habebat auri & argenti, quasi lapidum in plateis, ad mensam omnia vasa aurea, quadraginta millia equorum in stabulis, duodecim millia curruum & equitum, nec tamen erat satur, dicit enim de seipso *Sapient cap. 7.* omnes hasce divitias nihil esse duxi, quia oculus meus illis non satiabatur. Quod si tot tantæque divitiæ *Salomonem* satiare non poterant, quomodo satiabitur is qui vix millesimam aut centesimam partem habet? Unde bene exclamat *D. Augustinus serm. 48. ad frat. in Eremo:* Terra suis limitibus terminatur, aqua suis finibus limitatur, aer suo fine concluditur, cælum suis terminis arctatur, sola avaritia terminum nescit: Hinc illa toto mundo rabida fames, qui enim satiari non potest, semper famet. Quid dicam de voluptatibus carnis? Insatiabiles sunt, inquit *Hieronymus*, quanto magis capiuntur, tanto plus utentibus famem creant, ut ait *Propheta Oseas cap. 4. Fornicati sunt, & non cessaverunt.*

Luxuria, inquit *Rupertus lib. 2. in Oseam,* cum hominem imbuerit, numquam dicit, sufficit: Amor enim mulieris, inquit *Salomon Prov. cap. 30.* est sicut terra quæ non satiatur aqua, & sicut ignis qui numquam extinguitur.

Movent hic quæstionem Interpretes sacræ Scripturæ, quare Deus uxorem *Loth,* verterit in statuam salis: Volebat enim illam statuam stare ad æternam posterorum memoriam, potius ergo debuerat istam feminam mutare in statuam æneam vel marmoream ut tanto diutius duraret, sal enim, præsertim inter imbres & pluvias facile colliquefcit. Varii varias hujus mutationis rationes adferunt: Audiamus quid dicat *Origines: Loth,* inquit, ejus maritus, erat typus viri spiritualis, uxor vero ejus carnis imaginem exprimebat: cum enim valde difficulter posset induci & avelli à civitate illa infami libidinibus *Sodoma,* voluit Deus illam convertere in statuam salis, ut ostenderet quod ii qui voluptatibus carnis dediti sunt, nec ab illis possunt avelli, numquam fatientur, sed semel delibata, sicut aqua salis, cupiditatem magis accendant, juxta illud *Poëtæ Ovidii: Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aqua.* Quando *Salomon* semel inceperat illi se vitio dare, usque ad extremam senectutem non desistit, quia biberat aquam salis.

Si enim etiam in summo luctu extingui sæpe non potest, quomodo desistet medias inter delicias? narrat *Isaias* *Propheta cap. 12.* miserandas illas ruinas, & vastationem urbis *Babylonica;* quando omnia planctibus, ac ululatibus pereuntium hominum implebantur.

bantur: Inter hæc tamen non deerant, inquit, *Sirenes in delubris voluptatis*, quæ suo cantu ad voluptates alliciebant, & post omnia *Babylonis ædificia sola æquata*, adhuc inter illas ruinas supererant, delubra voluptatis carnalis. Tanta est libidinis insatiabilitas. Hinc illa roto mundo rabida fames.

Denique quid insatiabilius ambitione? Ambitiosus non tam jactat quod habet, quam plorat quo caret. Quantum terrarum coeperat, & habebat sub potestate sua *Alexander ille magnus*? & tamen ingemuit illacrymatuſque est cum intelligeret plures esse mundos quibus carebat. Hinc illud dictum Poëtæ: *Vnus Pelleo juveni non sufficit orbis*: Quid aliud istæ lachrymæ indicabant quam quod nova regna, novum appetitum excitassent, unusque mundus non sufficeret ad animum ipsius exsaturandum? non cogitabat quid invasisset, ea solum meditabatur quæ nondum superaverat, & quo plura meditabatur, eo fames ambitionis magis magisque crescebat.

Patuit hoc etiam in *Absalone*. Putabat ille se felicissimum fore, si redux ab exilio, aspectu patris sui *Davidis* frui posset: O, inquit, si possem videre faciem regis: Et ait Scriptura: Vocatus est *Absalon*, & intravit ad regem, imo plus pater illi concessit quam optaverat: Cecidit enim in collum ipsius, & osculatus est eum. Numquid diceret redundasse in illum felicitatem, quod non tantum ad aulam vocatus sit quod optaverat, sed etiam osculo exceptus quod non petierat? Non erat satis, volebat adhuc *Israelitarum* animos sibi devincire, idcirco quotidie stabat ad ingressum palatii, ut omnes accessuros ad regem blando vultu exciperet, apprehenderet dexteram, eosque oscularetur, quorum opera postea uteretur in perniciem patris, famemque ambitionis magis accenderet. Nondum ergo erat satur: Proripit se ex aula, curribusque & equitibus jam armatus, jubet tubas inflari, pulsari tympana, & se proclamari regem in *Hebron*: Necdum satis, progreditur cum exercitu contra *Jerusalem* coronam patris sui impositurus capiti suo, thronumque regium vi invasurus. Quid plura? tanta erat ambitiosi huius hominis fames ut sola morte extingui potuerit, si supervixisset numquam desuisset plura appetere; si enim mors non intervenisset jam parabat pugnam inire cum Patre, eumque non tantum *Jerusalemis*, sed etiam vita ejicere, ut solus regnaret. Estne post hæc adhuc aliquis qui non videat vere dici posse de mundo

do quod Scriptura ait : *In universo orbe famis invaluit*, tantaque sterilitas in *Aegypto*, ut esuriens populus clamaret ad *Pharaonem* pro pane, at ille mittebat illos ad *Joseph*, dicens: *Ite ad Joseph*.

Non alius modus ad sedandam illam totius orbis, quam modo descripsimus, famem, nisi hic unus: *Ite ad Joseph*. Ite ad Deum, ite ad *Christum*, nihil enim est aliud in hoc mundo quod nos possit saturare.

Ite ad Deum: Ille enim, inquit *Augustinus lib. 22. de Civit. cap. 30.* Est finis desideriorum nostrorum: Si finis, ergo illo habito, nihil aliud restat quod desiderare possimus. & tunc perfecte homo satiatur, quando nihil ultra desiderat: Propterea clamat *Augustinus ad Deum in Soliloq. cap. 3.* Da quod peto, quoniam si cuncta quae fecisti, mihi dederis, non sufficit servo tuo nisi te ipsum dederis: Qui enim Deum habet, in se habet omnia, juxta illud quod *S. Franciscus* toties repetebat in vita: *Deus meus & omnia.*

Ad imaginem Dei facta est anima rationalis, ceteris omnibus occupari potest, repleti non potest, quia cum tantæ sit dignitatis ut sit similis Deo, nullum bonum præter summum bonum, ei sufficere potest.

Propterea audio *S. Davidem* clamantem *Psal. 62. Sitiuit anima mea: Unde ista sitis? quia sum, inquit, in terra deserta, & in via, & in aquosa. Sancte Propheta*, ergone tu unquam in solitudine habitasti? & quando hæc dicebas, & scribebas, numquid habitabas & versabaris in aula tua? quænam est ergo *terra illa deserta & in aquosa*, de qua loqueris? illa terra est mundus, ubi hætenus nihil inveni quod possit sitim meam levare, aut saturare: Nihil invenisti? & tamen omnia habuisti bona quæ mundus homini potest conferre: Si fortitudinem spectes, lacerasti leones & urfos adhuc puer; vicisti horrendum illum gigantem *Goliath*, adhuc adolescens: Si pulchritudinem spectes, dicit de te Scriptura, quod esses adolescens *pulcher aspectu*. Si favores humanos spectes, non erat quis præter *Saul*, qui te non unice diligeret, ipse *Jonathas* filius *Saul*, amabat te ut fratrem, imo ipse *Saul* Rex tibi filiam suam *Michol* dedit in conjugem, & quanto affectu te profugum excepit summus Sacerdos *Achimelech*? Si divitias spectes, habuisti bis mille, octingentos duodecim miliones ducatorum: Si famam spectes, quid tibi deerat cujus facta reges ac nationes longè lateque admirabantur, ac deprædicabant? si dignitates spectes, Rex eras, & stabas in supremo apice honoris.

Et

Et adhuc ais te nihil, inuenisse in mundo quod posset saturare? nihil quod posset sitim tuam extinguere? nihil, inquit, inveni, quia adhuc sitit anima mea: quid ergo vis habere? quid sitis? sitit anima mea ad Deum vivum, ille solus potest me saturare: Reliqua omnia vanâ sunt, ideo relinquunt animum vacuum, sic nihil est extra Deum quod hominis animum possit implere, nisi qui solus implet cælum & terram, & quidquid in illis est.

Ite ergo quicumque vultis saturari, ite ad Deum, & sequimini vestigia filii prodigi, qui cum fame periret, postquam expertus esset omnes delicias mundi, dicebat: *Ibo ad patrem ubi mercenarii abundant panibus*, si mercenarii & servi abundant, quam abundantiam non habebit filius? ergo vado ad Deum patrem meum.

Quam amanter etiam invitat nos *Christus*, dum ait: *venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis: Quare? ego reficiam vos.* Ite ergo ad *Christum* præsertim sub specie panis & vini latentem in Eucharistia. Hic enim inquit *Salomon*, habes reipsa quod olim figurabat Manna in solitudine, habes panem omne delectamentum in se habentem, & omnem saporis suavitatem, Hic Deus tuus, inquit *Augustinus* in *Psal. 36.* totum tibi erit manducabis eum, & non esuries, bibes & non sities, possidebis totum & integrum. Hic panis, inquit *Cyrianus* *serm. de Cena*, implet & satiat edentium appetitus.

Fuit aliquando qui diceret magno illi spiritualis vitæ magistro in *Hispania*, *Joanni de Avila* se in animo habere proficisci in terram sanctam, ut ibi commorari liceret, ubi *Christus* pro nobis mortuus est: At respondit *Joannes*: Habemus in promptu Ven. Sacramentum, cujus cum memini, quæcumque in terris sunt, mihi fastidium sunt. Si sola hujus divinæ mensæ recordatio parere poterat fastidium omnium quæ mundus proponit exquisitissima fercula, omnes, quas caro suggerit, vel dæmon fingit, voluptates, quid erit quando anima sancta cibum illum divinum, hoc est, inquit *Bernardus*, dulcedinem dulcedinum, comedet? quisquis ergo vult saturari, & non sitire nec esurire, eat ad illum amantissimum fratrem nostrum *Joseph*, & ille, ut de altero illo *Joseph* in *Aegypto*, ait Scriptura, aperiet univèrsa horrea, & suppedabit frumenta.